

Kunstprodukt eller ny tradisjon? Revisjoner av den norske navnedagskalenderen 2009–2026

Solveig Wikstrøm

Since 1989, Norway has had a name-day calendar, owned and published by Almanakkforlaget. Although not rooted in Norwegian tradition, the calendar was developed based on the pan-European Catholic almanac. It primarily features traditional Norwegian names in common use while also seeking to reflect contemporary naming trends. The overarching goal of the revisions is to ensure that as many children and young people in Norway as possible can celebrate a name-day.

This article examines the considerations that have guided the development of the name-day list since 2009. It also offers some comparative insight into the revision processes undertaken in neighbouring countries—Sweden and Finland—highlighting practices that may inform the future updating and promotion of the Norwegian name day calendar.

1 Innledning¹

Navnedager og navnedagsfeiring har sitt utspring i kristen tradisjon, og i den felleseuropeiske almanakken var katolske helgennavn knyttet til datoene som markerte deres minnedager. I det protestantiske Vest-Europa har kun Sverige og Finland en ubrutt tradisjon for navnedager. Imidlertid er navnedagsmarkeringen i disse landene en sekulær skikk i dag (Edström 2000: 40).

1 Takk til Ivar Utne for hjelp til bruk og tolkning av SSBs statistikk.

Sverige har hatt en sekulær kalender siden 1901, men allerede rundt 1700 ble det trykt en kalender med navn som var populære i samtiden. I 1747 fikk Kungliga Vetenskapsakademien privilegium som eneutgiver for svenske almanakker. Skikken med å feire navnedager begynte i kongefamilien på 1600-tallet, og fra 1700-tallet ble den vanlig hos overklassen før den ble populær i befolkningen ellers (af Klintberg 2001; Leibring 2023). I Finland kom skikken med å feire navnedager fra Sverige på 1700-tallet (Saarelma-Paukkala 2025: 245).²

Nærheten til Sverige, både geografisk og kulturelt, gjør at flere svenske skikker lenge har vært kjente i Norge. Særlig gjelder dette feiring av *luciadagen*, som har blitt vanlig i Norge de siste tiårene, og det gjelder svenskenes markering av navnedager (Kruken 1989: 123).

På slutten av 1980-tallet kunne man se en økende interesse for navnedager her i landet. Noen radiostasjoner begynte å melde om navnedager basert på den svenske navnerекка, gjerne i tilknytning til hilsener og plateønsker. For å skape en faglig forankret navnerекка basert på hjemlig navnemateriale, henvendte Almanakkforlaget (Emil Moestue AS) seg til daværende Institutt for namnegransking ved Universitetet i Oslo for bistand. Kristoffer Kruken, som i dag er professor emeritus, utviklet en navnerекка etter denne bestillingen, fordi «når det var teikn som tydde på at skikken alt var under utvikling, meinte vi det var både rimeleg og rådeleg å gje eit fagleg tilskot frå vår basis» (Kruken 1989: 123).

Resultatet av arbeidet er at vi har hatt en navnedagsliste i Norge siden 1989. I likhet med andre europeiske navnerекker tar den utgangspunkt i minnedager og merkedager, men den er utviklet på sekulært grunnlag, på bakgrunn av norsk navnetradisjon og faktisk bruk.

Navnerекка har vært kontroversiell blant fagfolk; Kruken oppsummerer sin artikkel i *Almanakkens historie* (2010: 153) slik: «Somme trur dei [navnedagene] kan fremje kunnskapen om namn i samfunnet og ser positivt på prosjektet. Andre har alt sidan starten peikt på den spesielle tilblivingshistoria og kallar namnedagane eit kunstprodukt som ikkje har nokon livsrett i norsk kultur. Skepsisen er sterkast uttalt av folkloristar.» Siden Krukens artikkel fra 2010 er det, så vidt meg bekjent, ikke publisert

2 Saarelma-Paukkalas artikkel er finskspråklig. For å kunne lese den, maskinoversatte jeg til norsk ved hjelp av Sikt KI (<https://ki.sikt.no/>). Takk til forfatteren for kontroll av referansene til artikkelen.

nyere studier om de norske navnedagene, og det er heller ikke gjort undersøkelser om bevissthet og holdninger til dem i befolkningen.

2 Avgrensning og formål

Denne teksten vil ikke beskrive framveksten av navnedagstradisjonen i Europa eller arbeidet med å utvikle en norsk navnerekke; her viser jeg til henholdsvis Edström (2001: 36-42) og Kruken (1989, 2010).

Framstillingen som følger, vil handle om revisjonsarbeidet som er gjort de siste nær tjue årene. I 2007 overtok jeg Krukens oppgave med å revidere navnedagsrekka, og min første oppdatering ble publisert i 2009. I arbeidet har jeg fulgt Krukens prinsipper som lå til grunn, oppsummert som «stabilitet og bruksbasert fornying» (Kruken 2010: 152).

Siden navnedagskalenderen er etter måten ny her i landet, vil ikke den eldre delen av befolkningen ha vokst opp med den. Arbeidet med å velge navn er derfor basert på en hypotese om at navnedager har størst interesse blant yngre mennesker: barn, ungdom og foreldrene deres som er åpne for nye skikker. Utvalget av navn skal reflektere moderne navnebruk, samtidig som det skal være godt forankret i norsk navnetradisjon.

Alle revisjonene jeg har gjort, har hatt dette som målsetning: *Flest mulig barn og unge i Norge skal kunne feire navnedag.*

Artikkelen vil drøfte avveininger og prioriteringer i arbeidet med navnerekka ut fra intensjonen, knyttet til særpreg ved navnetilfanget i Norge og norske forhold. Den levende tradisjonen for navnedager i Sverige og Finland gjør at det er naturlig å sammenligne med senere revisjoner av navnedagskalendrene i nabolandene våre. Dette kan også tjene som kunnskapsgrunnlag for videre arbeid.

3 Overordnet om revisjonene

Revisjonene jeg har gjort, gjelder for Almanakkforlagets kalendre fra årene 2009, 2014, 2017, 2022 og 2026.

Helt siden navnerekka ble utviklet, har hensikten vært å oppdatere den med jevne mellomrom; fra begynnelsen var avtalen med Almanakkforlaget om lag hvert tiende år (Kruken 2010: 152). Min avtale med Alma-

nakkforlaget har vært at navnerekka skal oppdateres rundt hvert femte år.³

Ingen datoer skal ha flere enn tre navn i kalenderen. Arbeidet er derfor å prioritere hvilke navn den bør omfatte for å oppfylle målsetningen jeg arbeider ut fra.

3.1 Utvalgsprosessen og vurdering av navn

I innledningsfasen av revisjonen blir navnenes frekvens vurdert. Grunnlagsmaterialet er SSBs navnestatistikk,⁴ og her brukes den sist tilgjengelige statistikken før hver revisjon. For siste revisjon, som ble gjort i 2024 og gjelder fra 2026, er dette navnestatistikken per 1. januar 2024. Der ikke annet er nevnt, er denne statistikken kilde i den videre framstillingen.

For hver revisjon blir det satt en øvre og nedre grense for antall bærere, og navnene innenfor dette spennet vil bli vurdert som kandidater til navnerekka. I siste revisjon ble alle navn med mellom 500 og 1700 bærere kontrollert. Det betyr i praksis at navn med under 500 bærere vil være for lite brukt til å få plass i navnerekka, mens navn med over 1700 bærere i alle tilfeller har vist seg å være godt etablerte der allerede. Noen navn

3 Revisjoner om lag hvert femte år har vist seg å være passende, siden navneskikken er i rask endring. Statistikeren Jørgen Ouren meldte i 2007 (s. 11) at toppene på popularitetskurvene blir krappere, og «det ser ut til at hastigheten ellers i samfunnet gjenspeiles i navnebølgene». En del av navnene som virket lovende da jeg startet revisjonsarbeidet i 2007, har nå en selvfølgelig plass i det moderne navnelandskapet. SSBs topp ti-liste 2025 for gutter viser at *Lukas/Lucas* er på førsteplass. Navnet ble inkludert i navnerekka i 2009.

4 Navnestatistikken, som jeg bestilte fra SSB i Excel-format, oppgir navneformer og frekvens for minst 200 navnebærere pr. 01.01.24. Her er grafiske varianter listet hver for seg. Tabellen ser ut til å stemme overens med informasjon som kan lastes ned fra SSBs statistikkbank (<https://www.ssb.no/statbank/list/navn>). Det er unntak for bindestreksnavn, som oppgis i Statistikkbanken, men ikke i min tabell; her er navnet før bindestreken inkludert i antallet. Siden bindestreksnavn er mindre vanlige i moderne navngiving, og navnene før bindestreken i alle tilfeller ser ut til å ha plass i navnerekka allerede, vil ikke dette ha betydning for valg av nye navn til navnerekka.

Denne artikkelen ble skrevet i 2025, og tabellen jeg brukte i revisjonsarbeidet i 2024 oppgir ikke alle opplysninger jeg ønsket å bruke. Derfor har jeg ettertid søkt opp informasjon om enkeltnavn på SSBs nettside om navn (<https://www.ssb.no/befolkning/navn/statistikk/navn>). Det gjelder navn med under 200 bærere og topp ti jente- og guttenavn. I 2025 skal disse opplysningene være gjeldende fra 1. januar 2025, og de er notert som 2025 i denne framstillingen.

med svært sterk vekst er likevel ikke inkludert i navnerekka, og dette vil jeg gjøre rede for i kapittel 12.

Navnene blir vurdert ut fra kriteriene *stigende* og *synkende* frekvens. Den sist tilgjengelige statistikken blir jamført med tall fra tidligere revisjoner. Alle navn med en viss frekvens er dessuten utstyrt med egen graf på SSBs hjemmesider (SSB 2025), og den er et nyttig redskap i arbeidet.

I vurderingen av aktuelle navn har jeg først og fremst støttet meg på *NPL* (2013), *10 001 navn* (Alhaug 2011), Ivar Utnes navneartikler på nettstedet *Babyverden.no* og Gulbrand Alhaugs navneartikler i *Store norske leksikon* på nett (snl.no). Særlig har nettstedene god og oppdatert informasjon om navn som ikke er del av den vesteuropeiske navnearven. I vurderingen av disse navnene har jeg også jamført kildene mot nettstedet *behindthename.com*.

3.2 Normering

I navnestatistikken fra SSB er navnene oppgitt slik de framkommer i folkereregisteret, og i arbeidet med navnerekka blir de forskjellige grafiske formene av navnet summert. Det gjelder for eksempel formene *Valdemar* (117 bærere) og *Waldemar* (571 bærere). Til sammen har navnet 688 bærere i 2025, og det er inkludert i navnerekka fra 2026.

Den etablerte praksisen med å følge norske språkregler blir videreført så langt mulig, men frekvensen av navneformene har betydning dersom den ene er kraftig overrepresentert – eller alternativet ser merkelig ut. Derfor er oppslagsformene f.eks. *Valdemar* og *Otilie* i stedet for *Walde-mar* og *Othilie*, men *Colin* og *Nicole* i stedet for *Kolin* (som ikke er oppgitt hos SSB 2025) og *Nikole*. Disse eksemplene er fra 2026-revisjonen.

En rekke navnevarianter har ikke sammenfall i uttaleform. Det gjelder først og fremst utlydende *-a* og *-e* i kvinnenavn, og i slike tilfeller blir den mest frekvente formen valgt. Derfor må *Ariane*, *Arianna*, *Arianne*, *Ariadna* og *Ariadne* finne seg i å feire navnedag sammen med *Ariana* den 31. august (fra 2026). Dette er selvsagt fordi det ikke skal være flere enn tre navn per dato, og at det nok vil oppleves forvirrende med *Ariana* og *Ariane* på to forskjellige datoer. I tillegg vil helt nye navneformer bli prioritert.

Likevel: Dersom det er snakk om en svært populær navnevariant, vil den inkluderes når plassen tillater det. I 2009 kom *Sofia* inn i navnerekka 29. november, sammen med *Sofie*.

3.3 Plassering i kalenderen

Da navnerekka ble utviklet, ble naturlig nok navn med lik etymologi plassert på samme dato. I de fleste tilfeller har navnene også lik forbokstav, som *Torstein* og *Torunn* 23. februar; andre ganger ikke, som *Johannes*, *Jon* og *Hans* 24. juni.

Fortsatt er lik etymologi et overordnet prinsipp for å plassere navnene. Noen ganger er det åpenbart sammenfall – i siste revisjon fikk avledningsformen *Simone* plass sammen med *Simon* og *Simen* 28. oktober. Andre ganger er språkene ulike, men etymologien den samme: Fra 2026 har *Ailo*, som er en samisk form av *Aslak*, fått plass sammen med *Aslak* og *Eskil* 15. september.

Når et navn ikke har lik etymologi som andre navn i navnerekka, eller det ikke er plass på datoen der det har etymologisk slektskap, følges prinsippet som var nest beste løsning også da navnerekka ble utviklet – å plassere navnet på bakgrunn av lik forbokstav eller framlyd, og ellers med mest mulig lydlikhet. Noen få datoer har navn der forbokstaven i navnene ikke er den samme. Slik har det vært siden navnerekka ble laget; eksempelvis har *Valborg* og *Filip* hatt navnedag sammen siden 1989, på *valborgsmesse* 1. mai. I 2009 kom *Dennis* inn på *dinesmesse* 9. oktober sammen med *Leif* og *Liam*. Her er de sistnevnte for frekvente til at de bør flyttes sammen med navn med lik forbokstav. *Liam* er ellers en kortform av *William*, så her har framlyd trumfet etymologi; navnet er ikke plassert sammen med *Vilhelm*, *William* og *Willy*, som fyller datoen 28. mai. Etymologien til *Liam* ligger ellers ikke opp i dagen, og da ble plassering sammen med et navn med lik framlyd vurdert som rimelig.

4 Vekst

«Skal ein moderne, sekularisert kalender tene føremålet, lyt han gje mange – ja, helst flest mogleg – ein dag å feire. Samtidig er det grensor for kor mange namn ein kalender kan innehalde utan å verke overlesst

5 *Sofia/Sophia* er på topp ti-lista i SSBs statistikk over jentenavn i 2025.

eller uryddig» (Kruken 1989: 124). Med dette som utgangspunkt hadde første versjon av kalenderen to navn per dato⁶ og ikke flere enn tre. Navnerekka i 1989 omfattet 769 navn (NPL: 642), og etter en revisjon i 1998 ble ytterligere 49 navn inkludert (Kruken 2010: 152). Nå er antallet 936 navn.

Det er stadig mange lavfrekvente navn i navnerekka (under 200–300 bærere, jf. kap. 6). Mange av disse navnene er tradisjonelle, og de sikrer kontinuitet. Samtidig har det vært tjenlig å øke antallet navn slik at flest mulig barn og unge skal kunne feire navnedag. Nykommerne som har blitt valgt ut, har i alle tilfeller god vekst, og mange har trekk som er typiske for navnetrendene (kap. 10).

5 Nykommere 2009–2026

Under følger en oversikt over alle nye navn fra 2009 og framover. De er listet alfabetisk for hver revisjon.⁷ Mange av nykommerne har trekk som gjør at de kan karakteriseres som «moderne navn». Hva det kan innebære, er vist i kapittel 10, der jeg vil eksemplifisere gjennom enkeltnavn fra den siste revisjonen.

2009: *Adele, Angelika, Anneli, Birk, Brage, Dennis, Ebba, Elena, Elida, Erle, Fanny, Felix, Iben, Jessica, Kornelia, Kristiane, Leander, Linnea, Linus, Lukas, Madelen, Mathea, Max, Michelle, Mille, Nadia, Niklas, Noah, Olivia, Sofia, Theo, Ådne*

2014: *Alva, Bror, Carmen, Eira, Jennifer, Levi, Liam, Mira, Nataniel, Nelly, Scott, Stella, Storm, Tomine, Vanessa, Viljar*

2017: *Ahmed, Aisha, Ali, Amina, Fatima, Hassan, Mohammad, Omar, Samira, Yasmin*

2022: *Emrik, Filippa, Frøya, Hermine, James, Joel, Cassandra, Klaudia, Leonora, Lilja, Loke, Luis, Luna, Lykke, Marco, Mario, Matheo,*

6 1. nyttårsdag, skuddårsdagen og 1. juledag er (stadig) ikke navnedager.

7 Jeg har nøyd meg med å liste navnene alfabetisk. Flere av navnene unndrar seg en overordnet klassifisering; det kan være fordi opphavet er uklart språklig eller etymologisk, det kan være en nylaging der jeg ikke finner støtte i litteraturen, eller det kan ha blitt populært på grunn av et forbilde som er kjent i den yngre delen av befolkningen – og kanskje ikke så godt blant oss andre. Derfor er jeg redd en slik klassifisering ikke vil være tilstrekkelig opplysende, og den ville kanskje trekke oppmerksomheten bort fra det som er utgangspunktet for denne teksten. En slik drøfting kan eventuelt være emne for et senere arbeid.

Milla, Mio, Naomi, Nikoline, Olai, Saga, Sean, Sina, Sol, Steven, Tara, Tilde, Valentin, Valentina, Vilja, Vilma, Vincent

2026: *Abdul, Ailo, Alex, Aria, Ariana, Ariel, Ava, Bianca, Colin, Daniela, Ferdinand, Helmer, Hussein, Iman, Isa, Kaisa, Kaspian, Lara, Nicole, Noel, Noor, Otilie, Rafael, Sienna, Silas, Simone, Tamara, Telma, Valdemar, Vårin*

6 Navn med lav og synkende frekvens

Et lavfrekvent navn er i denne sammenhengen definert som et navn med under 200–300 navnebærere. Navn som har plass i navnerekka, men med lav, og i tillegg synkende, frekvens, kan eventuelt flyttes eller utgå dersom de opptar plassen til navn på frammarsj. Disse navnene blir nok i de aller fleste tilfeller brukt av den eldste delen av befolkningen. Da er det mennesker som ikke har vokst opp med norske navnedager, og det er trolig mindre problematisk at navnene deres blir flyttet eller tas ut av kalenderen.

6.1 Navn som utgår

Navnene som blir vurdert som kandidater til å utgå, har i hovedsak under 200 bærere og alltid med synkende bruk jamført med tidligere navnestatistikker og grafen for navnet på SSBs nettsted.

I revisjonene fra 2009 og utover er 23 navn fjernet fra kalenderen: *Andor, Berta, Berte, Bjørnhild, Flemming*,⁸ *Gullborg, Gunnleiv, Gurli, Hallgjerd, Hildebjørg, Jytte, Kolbein, Leidulf, Noralf, Randulf, Reinert, Reinhard, Riborg, Salve, Sollaug, Svanaug, Sigfred og Ånund*.

Når navn som *Berta* og *Berte* utgår fra kalenderen, er det ikke kun basert på lav frekvens (henholdsvis 136 og 107 bærere, 2025). De ville blitt med videre dersom de ikke hadde opptatt en hel dato som kunne brukes til navn med sterk vekst. Da disse to navnene gikk ut i 2026, fikk nykommerne *Aria, Ariana* og *Ariel* plass 31. august.

8 Fjernet etter sterk tvil. Navnet hadde en topp i 1967, og bæres av 304 menn i 2025. *Finn, Felix* (fra 2009) og *Ferdinand* (fra 2026) har navnedag på denne datoen, 16. oktober. Dersom navnet får fornyet popularitet, vil det innlemmes i navnerekka igjen – om enn på en ny dato.

Noen av navnene som har gått ut, har en lokal tradisjon. Et eksempel er *Ånund* (126 bærere i 2025) som var særlig brukt i Telemark og Agder (Alhaug 2011: 393). Ideelt sett skulle kalenderen tatt slike hensyn, men dessverre er plassen for knapp til at det kan prioriteres dersom navnet har blitt svært sjeldent og bruken er på vei ned.

Som Kruken (2010: 152) påpeker, trengs stabilitet for å skape tradisjon, og det kan oppleves sårt at et navn som en gang har kommet inn i kalenderen, utgår. Derfor er dette en øvelse som gjøres med varsomhet, og med utgangspunkt i at navnene som blir fjernet, tilhører den aller eldste delen av befolkningen. Navn som var vanlig brukt for 100–120 siden kan også komme tilbake som såkalte *oldemorsnavn* og *oldefarsnavn*, som vist i kapittel 8.

6.2 Navn som flyttes

Navnene som flyttes til en annen dato, er også lavfrekvente; de har i de aller fleste tilfeller ikke flere enn 300 navnebærere. Sist gjaldt dette *Gudbrand* (og *Gul(l)brand*) med til sammen 282 bærere og *Åslaug* med 300 bærere i 2025. De ble flyttet til henholdsvis 6. mai sammen med *Guri* og *Gyri* og 8. mai sammen med *Åge* og *Åke*.

Hensikten med å flytte navnene er å rydde plass til nykommerne slik at disse kan stå sammen med navn med samme forbokstav eller framlyd. Datoen kan ha en blanding av tradisjonelle og moderne navn, eller det kan være tre nykommere: *Gudbrand* ble flyttet til fordel for *Nicole*, *Noel* og *Noor* 5. mai.⁹

Flere av navnene som er på synkende kurs, ser ut til å ha en forbokstav som er mindre frekvent i moderne navngiving. Ifølge revisjonene fra 2009 og utover gjelder dette særlig *B-*, *G-*, *H-*, *R-* og *Å-*. Navnene med slik forbokstav er relativt lette å plassere sammen med lignende navn, som vist i eksempelet med *Gudbrand* og *Åslaug*.

9 *Gullborg* ble tatt ut av navnerekka fra 2026, og dermed var datoen ledig for tre nye navn.

7 Kjønn

SSB opplyser at i Norge er det «ca. 83 000 ulike navn i bruk av menn og 100 000 av kvinner. Snaue 1700 av disse brukes av begge kjønn».¹⁰ Av de 936 navnene i navnerекка fra 2026 er 480 kvinnenavn, 451 mannsnavn og 5 navn som brukes av begge kjønn.

Det skal være så god balanse mellom kjønnene som mulig, og det er derfor ett av kriteriene i utvalgsprosessen. Likevel er det vanskelig å unngå en overvekt av kvinnenavn. Som vi ser av SSBs tall, er de i flertall også der. Kvinnenavnene endrer seg raskere enn mannsnavnene (Kruken 2010: 152), og det er en sterkere tradisjon for oppkalling av menn. Foreldre kan oppleve at de står friere når de gir navn til jenter og være mer kreative i valgprosessen. Det viser seg f.eks. ved at det er mer vanlig å bruke prydbokstaver i kvinnenavn, og at det har vært vanligere å lage kvinnenavn av mannsnavn enn omvendt (Alhaug 2011: 413).

I siste revisjon har fem navn som er brukt av begge kjønn fått plass i navnerекка. Det er *Alex*, *Ariel*, *Iman*, *Isa* og *Noor*. De tre sistnevnte er vel i all hovedsak brukt av den muslimske delen av befolkningen. Imidlertid omfatter navnerекка flere navn som i realiteten bæres av begge kjønn, også etter norsk tradisjon. *Jone* kan stå som eksempel på det (NPL: 296). Mer vanlig er det at et mannsnavn fra en kultur er tilfeldig likt et kvinnenavn i en annen. *Isa* (eller *Issa*) nevnt ovenfor, er et muslimsk mannsnavn. Som kvinnenavn er *Isa* kortform av *Isabel* (-le/-la) eller navn som ender på -isa (f.eks. *Louisa*) (NPL: 274).

8 Navn og tradisjon

Navnekalenderen skal vise den faktiske navnebruken i Norge, men den skal også være tuftet på norsk navnetradisjon. Det var utgangspunktet for utviklingen av navnerекка på slutten av 1980-tallet, og det er fortsatt et overordnet prinsipp. Så langt mulig skal tradisjonelle navn bevares, og navn som allerede har plass i kalenderen blir prioritert.

Et annet argument for å bevare tradisjonelle navn, er at de kan få fornyet popularitet som *oldemorsnavn* eller *oldefarsnavn*, altså navn som var vanlig brukt for ca. 100–120 år siden (Alhaug 2011: 419; Utne 2011: 19). Mange av oldeforeldrenavnene blir synlige gjennom medieomtale

¹⁰ E-post fra Anders Sønstebo i SSB, 2. juni 2025.

av navnerekka, særlig i form av «Dagens navnedag» i avisene. Kanskje kan det være et bidrag til at disse tradisjonelle navnene ikke går i glemmeboka, og være til inspirasjon for vordende og nybakte foreldre. Likevel er det fortsatt slik Alhaug (2011: 420) beskrev situasjonen for 15 år siden: Få av de nordiske navnene har kommet tilbake som oldeforeldrenavn; det gjelder særlig de toleddede navnene som var populære fra sent 1800-tall til rundt 1930. En gjennomgang av den siste navnestatistikken som ble brukt i revisjonsarbeidet, viser at det stadig ikke er klare tegn til en ny renessanse for disse navnene.¹¹ Om så skulle skje, vil nok de aller fleste av dem ha en dato i kalenderen allerede.

Selv om de nordiske navnene ikke har fått fornyet popularitet, har andre navn som ble noe brukt i tiårene før og etter 1900 kommet inn i kalenderen for første gang. Eksempler fra de to siste revisjonene, 2022 og 2026, er navnene *Abel*, *Alida*, *Elvira*, *Otilie*, *Silas*, *Valdemar* og *Vilma*.

Navn som er nært knyttet til norsk historie består. *Märta* har fortsatt plass i kalenderen 25. oktober sammen med *Margrete* og *Merete*, selv om navnet i formene *Märta* og *Märtha* til sammen kun bæres av 54 kvinner (2025).

9 Merke- og minnedager

Navn som har tradisjon som merke- eller minnedager beholder plassen sin i kalenderen, også om de har blitt svært sjeldne. Det minst frekvente i denne kategorien er *Botolv*, som i 2025 kun ble båret av 5 menn,¹² men som har tradisjon gjennom minnedagen *botolvsmesse* eller *botsok*, 17. juni.

I andre tilfeller kan en nykommer knyttes til en minnedag. Navnet *Dennis* ble nevnt ovenfor. Det hadde en topp rundt 2010 og kom inn i kalenderen i 2009. Dennis har opphav i greske *Dionysios*, og navnet ble altså plassert på *dinesmesse*.¹³

11 Noen av de vanligste navnene i denne kategorien har en svak framgang. Se f.eks. SSBs grafer for *Astrid*, *Sigrid*, *Ragnar* og *Sigurd*. *Ragnar* kan ha fått fornyet interesse på grunn av TV-serien *Vikings* (2013–20), der sagnkongen *Ragnar Lothbrok* (*Lodbrok*) blir tolket.

12 Varianten *Bottolf* har 4 navnebærere. *Bottolv* og *Botolf* vises ikke i statistikken; færre enn fire eller ingen bærer disse variantene.

13 <https://snl.no/dinesmesse>. (Publisert 26.11.24, hentet 04.11.25.)

Det kan også ryddes plass til nye skikker. En minnedag som ikke har hatt en tradisjon i Norge, er *valentinsdagen*, og i 2022 ble *Valentin* og *Valentina* innlemmet i kalenderen. Dagen har opprinnelse i den katolske feiringen av helgenen *Valentinus*, men hos oss har den nye skikken med å feire kjærlighet og kurtise kommet fra USA.¹⁴ Dagen feires 14. februar, og *Hjordis*¹⁵ og *Jardar* ble flyttet fra denne datoen.

10 Moderne navn

Antatt alder på navnebæreren er av interesse, fordi navn på barn og unge er prioritert. Navn som kan være kandidater til navnerেককা, kan ofte gjenfinnes i SSBs topp 50-lister for navn på fødte og vil ha en jevnt eller bratt stigende kurve i SSBs grafer. Trekkene som kjennetegner moderne navn, bør likevel være sentrale i utvalgsprosessen, siden en bratt stigende kurve i statistikken ikke nødvendigvis betyr at navnet er gitt til et barn. Det kan være resultat av innvandring, som i mange tilfeller betyr at navnebæreren er voksen.

Mange av navnene som kommer med i revisjonene, deler særtrekk som er typiske for navnemoten. I Norge har særlig Ivar Utne arbeidet aktivt med formidling av navnebruk og navnetrender, for eksempel i forbindelse med SSBs lanseringer av sin årlige navnestatistikk og i Utne (2011), *Hva er et navn?*

Det å vurdere navn med en viss frekvens i statistikken opp mot navn med typisk moderne trekk, er altså sentralt i arbeidet for å fange opp navnene som kan ha potensiale til å innlemmes i navnerেককা. Under følger en oversikt over hvordan enkelte av disse særtrekkene er representerte i navnene som har kommet med i senere revisjoner.

10.1 Internasjonale og fellesnordiske navnetrender

Navnemoter er internasjonale, og topplistene for nyfødte i vestlige, tradisjonelt kristne land preges av mange av de samme navnene. Hagström

14 <https://snl.no/valentinsdag>. (Publisert 02.07.25, hentet 04.11.25.)

15 Navnet *Hjordis* har 971 bærere i 2025, og er derfor langt over grensa for navn som vurderes flyttet. Imidlertid ble referansen til en populær, ny skikk vurdert som vektigere. Grafen til *Hjordis* viser ellers at navnet er på sterk retur; få jenter har fått det siden 1950-tallet.

(2006: 38–39) presenterer ti på topp-lister fra 2001 for tolv land, elleve europeiske samt USA, som viser dette tydelig. Skandinavia med sine nærskylde språk har en enda tettere relasjon. Hagström (2006: 36) omtaler en studie av norske og svenske trendnavn, og hun konkluderer med at «de navn som hör till de populäraste i det ena landet återfinns också ofta högt på topplistan även i det andra».

Mye av navneforskningen publiseres i fellesnordiske kanaler, og i denne sammenhengen er nettverket *New trends in Nordic Socio-onomastics*¹⁶ verdt å trekke fram. To artikler herfra omhandler navnemoter i Danmark (Bechsgaard & Eggert, 2021) og Sverige (Leibring, 2021). Selv om artiklene kun gir eksempler og det derfor ikke er grunnlag for en reell sammenligning, kan man merke seg at artiklene fra 2021 nevner navn som gjenfinnes i den norske ti på topp-lista for nyfødte i Norge i 2025. For Danmark gjelder det *Ella, Maja, Olivia, Sofia, Emil, Liam, Lukas* og *Noah*; for Sverige *Emma, Maja, Lukas, Noah, Oscar* og *William*. Enkelte av de svenske trendnavnene har kommet med i den svenske navnerekka siden 2011, jf. kap. 13.2.

I den siste revisjonen av den finskspråklige navnerekka finner vi flere navn som også har blitt inkludert hos oss de siste årene. Det gjelder *Alva, Jessica, Vanessa, Kevin, Leon* og *Mio* (Saarelma-Paukkala 2025: 250–253). Også *Neo* er en nykommer i den finske navnerekka. Hos oss har ikke navnet fått plass ennå, men det har hatt god økning de siste årene og har nå 300 bærere. Har et navn blitt populært i et av våre naboland, er det verdt å merke seg, for å fange opp eventuelle kandidater til den norske navnerekka.

10.2 Klang

Utne (2016) har undersøkt navnetrender fra 1800-tallet fram til i dag, og han viser at navnene får mer klangfylde rundt tusenårsskiftet.

Utllyden *-a* i kvinnenavn har vært mye brukt siden begynnelsen av 2000-tallet (bl.a. Utne 2016: 289). Det er fortsatt populært; 10 av de 14 kvinnenavnene som er inkludert i kalenderen fra 2026 har slik utlyd.

Hiatus, altså at to vokaler fra ulike stavelser står inntil hverandre, er typisk i moderne navngiving – siden 1980-årene for mannsnavn og 1990-

16 <https://www.nordicsocioonomastics.org/>.

årene for kvinnenavn (Utne 2016: 308). Av de 30 nye navnene har 13 hia-tus, fordelt på 7 kvinnenavn, 5 mannsnavn og 1 unisex-navn: *Ariel*.

Konsonantene *l*, *m* og *n* regnes som de mest klangfulle konsonantene (Utne 2011: 105), og nesten alle de nye navnene har én eller flere av disse. De er imidlertid vanlige i navn som sådan og bør derfor ses i sammenheng med moderne trekk i vokalismen.

10.3 Konsonanter som utlyd i guttenavn

Ifølge Utne (2016: 289) dominerer konsonanter som utlyd i guttenavn fra rundt år 2000, og særlig er *-s* mye brukt. Kun ett navn, *Silas*, fra 2026-revisjonen har utlyds-*s*. Alle så nær som *Ailo* ender på konsonant.

10.4 Internasjonal skriveform

Mange foreldre velger navn og navneformer som er gangbare internasjonalt. Det kommer til uttrykk på flere måter; her nevnes det som gjelder grafisk form.

Bokstavene *æ*, *ø* og *å* er på vikende front (Ouren 2007: 35–37). Navn med disse bokstavene kan enten bli skrevet med eksempelvis *aa* for *å*, eller valgt vekk. Kun *Vårin*¹⁷ viser det motsatte i 2026-oversikten.

Videre brukes gjerne bokstaver og bokstavkombinasjoner som ikke er vanlige i norsk rettskriving ellers, typisk *c*, *ch*, *ph*, *th* og *x*. I tillegg til å være gangbare internasjonalt, kan valget av disse formene gi navnet en tydeligere identitet (Utne 2011: 101–102). Nykommerne fra 2026 gir ikke et presist bilde av trenden: Her vises samleformer, der varianten som følger norske rettskrivningsregler, ofte er valgt.

10.5 Forbilder

Enkelte ganger kan det være en sammenheng mellom navnets popularitet og en populær person i samtida (Alhaug 2011:15). Fra 2026-revisjonen kan *Ariana* og *Sienna*¹⁸ være eksempler på dette. Som forbilder kan vi inkludere navn på skikkelser innen litteratur og film (vel særlig fantasy-

17 623 kvinner heter *Vårin* i 2025. 7 bærer varianten *Vaarin*.

18 Sangeren *Ariana Grande* og skuespilleren *Sienna Miller*.

sjangeren) og spill; her er kanskje *Lara*¹⁹ og *Kaspian/Caspian*²⁰ eksempler. Disse navnene har i tillegg vokalisme som er typisk for moderne navn som kan gjøre at de oppleves som tiltalende.

10.6 Etymologi

Basert på kildene som er oppgitt i kapittel 3.1, blir det utarbeidet korte navneartikler i forbindelse med hver revisjon. Det har i økende grad vært vanskelig å avgjøre etymologi – kildene tar forbehold og antyder flere mulige opphav. Det ligger utenfor rammene her å drøfte problemstillingen, men for revisjonen som gjelder fra 2026 var det vanskelig å finne sikker etymologi for *Aria*, *Ariana*, *Ava*, *Colin*, *Isa*, *Lara*, *Sienna*, *Telma* og *Vårin*. Det kan være tilfeldig, men her gjelder det i all hovedsak kvinnenavn, der man står friere i valgprosessen, og noen av dem ser ut til å være nylaginger.

10.7 Samfunnstrender

Moderne navn kan spille trekk i samfunnet ellers. De siste årtiene har man, særlig innen sosiologien og sosialantropologien, forholdt seg til begrepet *postmodernisme*, som blant annet innebærer en fristilling av individet i forhold til tradisjonelle rammer (f.eks. Giddens 1996, Eriksen 2008). Et sjeldent navn kan peke individet ut i samfunnet. Ifølge Dion (1983: 246, 249) er selv-identiteten tett knyttet til navnet, i egenskap av å være et «unikhetsattributt» (*uniqueness attribute*). Heller enn å bruke tradisjonelle navn som knytter bæreren til et fellesskap, kan det være viktig å framstå som et unikt individ i ens krets (Wikstrøm 2009). Dersom en del av de moderne navnene har preg av å være nylaginger med usikker etymologi, kan noe av forklaringen være at foreldrene ønsker å gi barnet sitt et navn få, eller ingen, andre har.²¹

19 *Lara Croft*, rollefigur i videospillet *Tomb Raider*.

20 *Kaspian* har fått plass 9. mai sammen med *Kasper* og *Jesper*. Navnet er en nylaging, trolig etter prins *Caspian* fra *Narnia*-bøkene av C. S. Lewis (Alhaug 2011: 75).

21 Ouren (2007: 59) oppgir at det er over 37 000 mannsnavn i bruk (han nevner ikke antall kvinnenavn), og at over halvparten av dem kun er brukt én gang. Vi så i innledningen i kap. 7 at det nå er 83 000 forskjellige mannsnavn. SSB er kilde for begge tallene. Utregning og redigering av materialet kan være forskjellig, og det gjør det dristig å sammenligne tallene. Jeg mener likevel de er såpass interessante at jeg velger å vise dem her. Den kraftige økningen i navneformer skyldes utvilsomt innvandring fra en rekke forskjellige kulturer. Noe av økningen kan også være resultat av at foreldrene ønsker å gi barna sine sjeldne navn.

11 Navn som brukes av urbefolkningen og nasjonale minoriteter

Av navn som brukes av urfolk og nasjonale minoriteter i Norge, er to inkludert i navnerekka fra 2026: Det samiske navnet *Ailo* med 604 bærere og finske (kvenske) *Kaisa* med 613 bærere. Navnene er innlemmet på bakgrunn av frekvens, men fordi jeg har ønsket å inkludere navn som brukes av folkegrupper med opphav eller tradisjon i Norge, har de fått forrang foran moderne navn med noe større bruk. Jeg har ikke lyktes med å finne oversikter over navn som er vanlige i bruk, men Alhaug (2011: 394) nevner et knippe samiske navn. Jeg har tilføyd antall bærere i 2025 i parentes: *Aila* (209), *Aili* (107), *Ante* (111), *Lemet* (37), *Maret* (79) og *Risten* (49). Noen av disse navnene er varianter av navn vi kjenner ellers i Norge, for eksempel *Lemet* av *Klemet* og *Risten* av *Kristin*. Alhaug (ibid.) oppgir også to navn som kvenene tok med seg fra Finland og grenseområdene mellom Finland og Sverige: *Hilja* (67) og *Kaisa* (613).

Med unntak av de to nykommerne i navnerekka, er alle navnene lavfrekvente. De er altså i liten grad registrerte i disse formene i folkeregistret og har få registrerte navnebærere hos SSB. Mange er varianter av vanlige norske og nordiske navn som har plass i navnerekka i dag. Andre igjen er populære også hos majoritetsbefolkningen; etter frekvensen å dømme burde det gjelde *Ailo* og *Kaisa* som nevnt ovenfor. For neste revisjon – dersom det er jeg som forestår den – er det aktuelt å be om råd og bistand hos Språkrådet for å vurdere navnene som brukes av disse folkegruppene. Det er ellers verdt å merke seg at finnene utviklet en egen nordsamisk navnerække på 2000-tallet (Leibring 2023: 440).

12 Navn som brukes av innvandrerbefolkningen

Enkelte navn som brukes av nordmenn med innvandrerbakgrunn, viser seg med raskt stigende frekvens i SSBs navnestatistikk. Det gjelder først og fremst muslimske navn og slaviske (polske) navn, og disse to gruppene blir omtalt nedenfor.

Øvrige navn som brukes av innvandrerbefolkningen, har kun spredte forekomster. Fordi navnetrendene er internasjonale, kan det ellers være vanskelig å avgjøre hvilke navn som kan være resultat av innvandring. Noen «utenlandsskklingende» navn er sannsynligvis primært brukt av majoritetsbefolkningen – som nykommerne *Bianca* og *Colin*.

Enkelte ganger er navn som nok hovedsakelig brukes av innvandrere, ikke inkludert i kalenderen, fordi navn med samme etymologi finnes der allerede – og da kan bærerne velge de norske formene dersom de ønsker å feire navnedag. Eksempler (2025) er *Jean* (som mannsnavn har navnet 663 bærere) og *Juan* (824 bærere). Disse er søreuropeiske former av *Johannes*, med flere varianter (hyppigst *Jan*, *Hans* og *Jon*) på norsk grunn.

12.1 Muslimske navn

I 2017 ble 10 muslimske (arabiske) navn inkludert i kalenderen, og antallet er nå 14 – 7 mannsnavn og 7 kvinnenavn. Navnene er plassert på datoer som ikke er knyttet til kristne høytider, og de er i selskap med europeiske navn på den valgte datoen.

De muslimske navnene er valgt ut etter frekvens, og de er oppgitt i den vanligst brukte formen. Det betyr at *Mohammad* (5645 bærere) står som samleform og blant annet inkluderer *Mohamed* (3681), *Mohammed* (3193), *Muhammad* (2923) og *Mohamad* (1771). Navnet har en rekke varianter i tillegg til disse, basert på opprinnelsesland, region eller transkripsjonsmåte.²²

Etter å ha valgt ut de ti første navnene vi mente kunne få plass i kalenderen, kontaktet Almanakkforlaget og jeg Islamsk råd for innspill. De hadde ingen innvendinger, verken til utvalget eller selve inkluderingen i navnekalenderen.

Før de muslimske navnene kom inn i navnerekka, hadde de mest populære av dem gjort seg gjeldende i navnestatistikken, og det ble stilt spørsmål om ikke også de burde få navnedag.²³ Da de ble inkludert i navnerekka, fikk det noe oppmerksomhet i pressen.²⁴ Det har ikke, så vidt jeg har sett eller opplevd, kommet negative reaksjoner i etterkant, verken som presseoppslag eller i kontakt med den etnisk norske eller muslimske delen av befolkningen. Dette kan skyldes at det er forholdsvis lite oppmerksomhet om navnedagene her i landet; i Sverige kom det negative re-

22 <https://www.behindthename.com/name/muhammad>. Hentet 04.11.25.

23 <https://www.aftenposten.no/norge/i/rPWrw/hvorfor-har-ikke-ogsaa-vi-navnedag>. (Publisert 02.07.04, hentet 04.11.25.)

24 F. eks. <https://www.vg.no/nyheter/i/AOW3E/10-nye-navn-faar-navnedag>. (Publisert 11.11.16, hentet 04.11.25.)

aksjoner da navnet *Fatima* ble inkludert i navnerekka i 2011 (Leibring 2023: 450).

12.2 Slaviske navn

I store deler av Øst-Europa er det en levende tradisjon for å feire navnedager. Det gjelder særlig Polen, og polakkene utgjør den største slaviske befolkningen i Norge.

De slaviske og spesifikt polske navnene er ikke inkluderte i kalenderen. Det er nettopp fordi folkegruppene har egne tradisjoner for å feire navnedager. Den polske befolkningen er relativt ny her i landet, og det er sannsynlig at mange viderefører sine hjemlige skikker. I tillegg er de polske navnene neppe mye brukt utover immigrantgruppa med tilknytning til Polen og polsk tradisjon.

Ellers har mange av de polske navnene den samme felleseuropeiske arven som de norske navnene har. Et eksempel er navnet *Krzysztof* som tilsvarer *Kristoffer* med norsk navnedag 18. desember.

13 Nyere revisjoner i Finland og Sverige

13.1 Finland

Både den finske og den finlandssvenske navnerekka revideres hvert femte år, og navn med minst henholdsvis 500 og 50 navnebærere blir vurdert.²⁵ Den finskspråklige redaksjonen opererer dermed med samme oppdateringsfrekvens og nedre grense for antall navnebærere som oss. Også antall nye navn er sammenlignbare; i vår revisjon fra 2026 ble 30 navn inkludert. Den finskspråklige navnerekka ble sist revidert i 2025 med 33 nye navn.²⁶ Eksempler på nykommere er gamle navn fra almanakken (*Aamos*, *Linus*, *Rolf*), nye varianter av gamle navn (*Alissa*, *Livia*, *Miki*) samt internasjonale navn (*Camilla*, *Jessica*, *Kevin*) (Saarelma-Paukkala 2025: 250–253). Det er stor variasjon i antall oppføringer per dato — fra ett

25 For å avgrense denne artikkelen, har jeg nøyd meg med navnearekkene for majoritetsbefolkningen i Finland og Sverige. Derfor vil ikke den finlandssvenske navnerekka bli videre omtalt i det følgende.

26 Sammenfallene er tilfeldige – de skyldes ikke utveksling av informasjon eller samarbeid.

navn og helt opp til 13 etter siste revisjon (Yliopiston almanakka [Universitetets almanakk] 2025).²⁷

Siden 1980-tallet har oppdateringene av den finske navnedagskalenderen blitt gjort basert på befolkningsdata og spesielt navneskikken blant landets finsspråklige befolkning. Revisjonene i seg selv er forsiktige, i den forstand at tradisjonelle navn bevarer, mens nye navn legges til (Saarelma-Paukkala 2025). Flere av disse navnene finner vi igjen blant moderne navn i andre kalendre.

13.2 Sverige

Svenskenes navnerække fra 2001 er resultat av et komitearbeid initiert av Svenska Akademien.²⁸ Målet var å utvikle en navnerække som skulle være et kompromiss mellom moderne navn og kulturtradisjoner, og den skulle brukes av alle, eller de fleste, forlag. Navnerækka består hovedsakelig av navnepar. Etter ti år ble den revidert: Noen navn hadde blitt feil plassert etymologisk, og andre, som hadde fått en viss forankring gjennom en kalender utviklet av Esselte i 1993, hadde blitt så populære at de ble inkludert igjen. I 2011 kom det til fire nye navn (*Fatima*, *Kevin*, *Sam*, *William*) og tre ble fjernet (*Gurli*, *Helmi*, *Regina*). I 2015 ble to inkludert (*Emmy*, *Jasmine*) og i 2018 to (*Ronja*,²⁹ *Saga*). Som vi ser, er dette i hovedsak moderne navn, og de fleste er inkludert i senere revisjoner også hos oss. Nykommerne har stort sett blitt godt mottatt i Sverige, så nær som navnet *Fatima*, som nevnt i kapittel 12.1. Andre igjen har stilt spørsmål om hvorfor ikke flere navn fra store immigrantgrupper, som *Mohammad* og *Ali*, har fått plass (Leibring 2023: 451).³⁰ Siden 2017 har det vært en lett liberalisering for hvilke navn som kan inkluderes, og i siste revisjon, fra 2022, er sju navn lagt til. Noen er regnet som kjæleformer som tidligere ikke var inkludert, som *Maja* og *Olle*, mens andre har kommet tilbake fra eldre kalendere, som *Cornelia* og *Regina* (Leibring 2023: 448–450).

27 15. august: *Marja*, *Jaana*, *Marjo*, *Marita*, *Marjatta*, *Marjut*, *Marianne*, *Maritta*, *Marjaana*, *Marianna*, *Marjukka*, *Jatta*, *Marju*.

28 Komiteen besto av navnegranskere, folklorister, språkvitere og representanter fra Svenska kyrkan.

29 Navnet *Ronja* fra 2018-revisjonen skal være laget av Astrid Lindgren (fortellingen *Ronja Rövardotter*, 1981). I Norge kom navnet i bruk tidlig på 1980-tallet, tok seg merkbart opp fram til 2002 og ble inkludert i navnerækka i 1998 (NPL: 481).

30 De har fortsatt ikke plass, heller ikke i den utvidete navnerækka.

13.3 Felles erfaringer og videre arbeid med den norske navnerекка

De mest brukte navnerекkene i våre naboland har solid forankring i akademia og er utviklet med basis i en lang tradisjon. Interessen for navnedager gjør dessuten at publikums holdninger til utvalg og normering av tilfanget er godt dokumentert. Selv om utgangspunkt og revisjoner er forskjellige, ser de svenske og finske redaksjonene ut til å gjøre mange av de samme vurderingene og støter på mange av de samme problemstillingene som oss. Målsetningen for alle er å skape en aktuell navnerекke med basis i tradisjon, og det gjør at mange navn, særlig for merke- og minnedager, er bevart og plassert på samme dato i de tre kalendrene. Alle redaksjonene er forsiktige med å la tradisjonelle navn utgå, også om de er lite brukt. Nye navn inkluderes ofte på bakgrunn av popularitet, og vi ser at mange nykommere i Sverige og Finland er gjenfinnbare også i vår navnerекke. I hovedsak ser det ut til at forskjellen mellom navnerекkene er rammen for antall navn per dato, som setter større eller mindre begrensninger for utvalget. Ellers har verken Sverige eller Finland i særlig grad inkludert navn som brukes av befolkningen med innvandrerbakgrunn, eller fra språkgrupper utenfor den vesteuropeiske kulturkretsen i de navnerекkene som er omtalt her.

I Finland har spørsmålet vært om den finske navnedagskalenderen fortsatt skal være en kalender eksklusivt for landets finsspråklige befolkning. For å fremme likestilling og inkludering vurderes det som hensiktsmessig at den finske navnedagskalenderen i framtiden blir en felles kalender for alle innbyggerne i Finland, basert på navnebruken til hele den nålevende befolkningen. For neste revisjon bør man ha funnet en løsning på denne problemstillingen (Saarelma-Paukkala 2025: 254–255).

Leibring (2023) ser flere senarioer for å ivareta interessen for den svenske navnekalenderen, og jevnlig tilbakemeldinger fra publikum gir et bilde av hva de venter seg av en moderne navnerекke. Henvendelsene er ofte i form av ønsker om at moderne enkeltnavn skal inkluderes, forslag om at andre, særlig tradisjonelle eller fremmedartede navn, bør utgå, eller at navnene bør endres til en mer frekvent form. Flere ytrer også usikkerhet om hvor grensen går mellom navneformene. Går det an å feire *Marie* på *Marias* dag, eller bør det være to separate navnedager? I det videre arbeidet med den svenske navnedagskalenderen kan man gjøre en utvidet navneliste mer synlig, man kan følge Finlands eksempel og gjøre utvalget basert på frekvens, eller man kan gjøre et kompromiss, ved å bevare den

reviderte 2001-kalenderen som den er, og introdusere en ny, utelukkende basert på statistikk og med jevnlig oppdateringer. Men dette, avslutter Leibring (2023: 456), er ikke nødvendigvis en oppgave for navnedagskomitéen.

Hva skjer framover hos oss? Slik situasjonen er i dag, foreligger de oppdaterte versjonene av navnerekkene i trykt form i Almanakkforlagets sortiment. På forlagets nettsted vil det bli publisert mer innhold om navnedagene, i et forsøk på å skape mer oppmerksomhet om dem og komme i dialog med publikum. Tekstene bør omfatte noe brukerrettet informasjon om vurderingene som er gjort i arbeidet med navnerekka og hvordan man kan finne navnet sitt – eller gode alternativer – i kalenderen. For videre revisjonsarbeid er det fornuftig å se til våre nabolands erfaringer, selv om det neppe er aktuelt å gjøre vesentlige endringer i kursen vi har valgt. I Sverige har navnekomiteen gått aktivt ut for å kartlegge holdninger til navnerekka i befolkningen, og i Finland ble det dessuten gjennomført en spørreundersøkelse i 2024 (Saarelma-Paukkala 2025: 253–254). Disse erfaringene, kombinert med en undersøkelse om bruk av og holdninger til navnedagskalenderen på norsk grunn, kan være emne for et framtidig arbeid.

14 Versjoner av og rettigheter til navnedagskalenderen

Almanakkforlagets navnekalender er et kommersielt produkt som verken har tradisjon eller forankring i academia, og den vil nok aldri få samme oppmerksomhet som de svenske og finske kalendrene har. Likevel: Den norske navnerekka ble i sin tid utviklet av fagmiljøet fordi det viste seg å være interesse for navnedager i befolkningen. Da bør kalenderen ha en viss forankring, og den bør oppleves som relevant slik at det ikke inspirerer andre aktører til å utvikle en navnerække på det som kan være et svakere faglig grunnlag. Det var noen tiår uten en navnerække som ble oppfattet som offisiell i Sverige; det førte til «en viss anarki i det svenska namnsdagsfirandet» (Allén og Svensén 2000: 13). Selv om det ikke er noe i veien for å utvikle egne navnerækker i Sverige, har den som gjelder fra 2001, god tilslutning, og navnedagene skaper stort engasjement. I Norge er det få reaksjoner på Almanakkforlagets navnerække, og det ser ut til å være lite kunnskap knyttet til eierforhold og gjenbruk av den.

Personnavn er et populært emne, og utvalget av navnebøker på markedet (særlig innen «hva skal barnet hete»-segmentet) er med på å understreke det. Ikke alle er etterrettelige når det gjelder opplysninger om navnedagene og kreditering av utgiver. Hartberg (2014) og Karlsen (2012) presenterer navnedagene i egne tabeller. Begge utgivelsene ser ut til å ha tatt utgangspunkt i Krukenes første versjon av navnerække, og Hartberg har i tillegg inkludert spredte henvisninger til katolske minnedager i lista. Forlagene deres, de etablerte aktørene Kunnskapsforlaget³¹ og Gyldendal, ser ikke ut til å være kjent med at Almanakkforlaget har rettighetene til navnerække; forlaget er ikke kreditert. Derfor har de neppe fått verken tillatelse til framstilling eller tilgang til oppdaterte versjoner. Det kan også gjelde enkelte aktører innen dagspressen. Som nevnt opererer flere med «Dagens navnedag» der Almanakkforlagets navnerække er utgangspunkt. Selv om disse mediene presenterer ferskvare og det er vanskelig å angi omfanget, har forlaget og jeg registrert at oppdateringer eller informasjon om eierforhold i varierende grad er inkludert. Flere aktører handler sikkert i god tro. Kanskje navnerække ganske enkelt blir betraktet som «offisiell», slik den svenske navnerække ofte blir (Leibring 2023: 448).

Mye navnestoff har flyttet ut på nettet. Der er det potensiale for å lage egne versjoner av Almanakkforlagets navnerække – eller nylagede navnerækker for den saks skyld – men det økonomiske incentivet er ikke like stort som ved bokutgivelser. Almanakkforlaget vurderer alternativer til hvordan navnerække eventuelt kan presenteres på nett, uten å invitere til at rettighetene deres blir krenket.

Finland og Sverige har flere navnedagskalendre. I Finland har Helsingfors universitets almanakkbyrå rettighetene til den finske og den finlandssvenske navnerække, og de selger disse til forlag og andre som ønsker å publisere (Saarelma-Paukkala 2025: 246). I tillegg er det utviklet en nordsamisk og en ortodoks navnerække (Leibring 2023: 440). Vetenskapsakademien i Sverige har ikke lenger særrett til å trykke almanakker, og i prinsippet kan hvem som helst utvikle en kalender og la den inneholde hvilke som helst navn; Leibring (s. 455) gir eksempler på alternative navnerækker. Siden Vetenskapsakademiens navnerække består av maksimum to navn per dato og antallet derfor er begrenset, er det publisert en

31 Nå Gyldendal.

rekke beslektede former for hvert navn på Svenska akademien nettsted.³² Det kan imøtekomme publikums ønske om en egen navnedag og dermed redusere behovet for alternative kalendre.

15 Sluttord

Denne framstillingen har vist hvilke avveininger som har blitt gjort i arbeidet med å revidere den norske navnerекка. Selv om feiring av navnedager ikke har forankring i norsk tradisjon, skal likevel selve *navnene* ha basis i tradisjonen. Samtidig er det viktig at utvalget oppleves som relevant for dagens mennesker.

I artikkelen om tilblivelsen av den nye navnerекка bemerker Kruken (1989: 121) at «[o]m det blir lagt noko liv til namnerекkja, kan berre framtida vise». I 2010 (s. 153) viser han til at den har fått noe fotfeste, blant annet ved at norske aviser melder om dagens navnedag med korte navneartikler. Fra svensk hold ble det hevdet allerede i 2000 at den norske navnerекка hadde «vunnit viss popularitet» (Edström 2000: 41). Artikkelen om navnedager i *Store norske leksikon* er mer forbeholden: «Den svenske skikken med å feire navnedagen har [...] ikke fått fotfeste i Norge.»³³ Sammenlignet med den svenske skikken er det utvilsomt slik – og som nylaget tradisjon med kommersiell forankring kommer vi neppe dit heller.

Det er etter hvert 37 år siden Almanakkforlaget publiserte den første navnerекка, og store deler av befolkningen, kanskje helst den yngste, vil ikke vite at dette er en nylaget tradisjon. For alle praktiske formål mener jeg det heller ikke er viktig. De som er interesserte, har mulighet til å lage sin egen tradisjon på bakgrunn av navnedagene, enten man nøyer seg med en gratulasjon eller det dreier seg om større markeringer. Og nye tradisjoner ser ut til å bli ønsket velkomne. *Luciadagen* og *valentinsdagen* er nevnt, og de kan stå som eksempler. Vi får tro det også gjelder navnedagene, og da er det lov til å håpe at de kan være et bidrag til interesse for navnearven og navnebruken i Norge.

Som vist i denne framstillingen er det en rekke avveininger som må gjøres for å revidere en navnerекка; det er ingen eksakt vitenskap. Likevel

32 <https://www.svenskaakademien.se/svenska-akademien/almanackan>

33 <https://snl.no/navnedag>. (Publisert 11.12.24, hentet 04.11.25.)

har det vært en rettesnor å ta utgangspunkt i den yngste delen av befolkningen, og at de aller fleste skal ha muligheten til å feire navnedag med norsk forankring – dersom de ønsker det.

Litteratur

- Alhaug, Gulbrand. 2011. *10 001 navn. Norsk fornavnleksikon*. Oslo: Cappelen Damm.
- Allén, Sture & Bo Svensén. 2000. En ny namnlängd. Eva Brylla (red.). *Namnlängdsboken: Historien bakom namnen i almanackan. Skrifter utgivna av svenska språknämnden, 83*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag, 1–14.
- Bechsgaard, Katrine Kehlet & Birgit Eggert. 2021. Naming trends in Denmark. *New trends in Nordic Socio-onomastics*. URL: <https://www.nordicsocioonomastics.org/naming-trends-in-denmark/>. (Publisert 23.05.21, hentet 04.11.25.)
- Dion, Kenneth L. 1983. Names, Identity, and Self. *Names. Journal of the American Name Society*. Vol. 31, No. 4, 245–257.
- Edström, Gustaf. 2000. Namnlängder i andra länder – en översikt. I *Namnlängdsboken: Historien bakom namnen i almanackan*, red. av Eva Brylla, 36–42. Stockholm: Norstedts.
- Eriksen, Thomas Hylland. 2008 [2004]. *Røtter og føtter. Identitet i en omkiftelig tid*. Oslo: Aschehoug.
- Giddens, Anthony. 1996. *Modernitet og selvidentitet. Selvet og samfundet under sen-moderniteten*. København: Reitzels.
- Hagström, Charlotte. 2006. *Man är vad man heter. Namn och identitet*. Stockholm: Carlsson.
- Hartberg, Øyvind. 2014. *Hva skal jeg hete? 3500 navn og deres betydning*. Oslo: Kunnskapsforlaget.
- Karlsen, Ola Bjønness. 2012. *Navn til barnet*. Oslo: Gyldendal.
- af Klintberg, Bengt. 2001. *Namnen i almanackan*. Stockholm: Norstedts.
- Kruken, Kristoffer. 1989. Norske namnedagar. *Studia Anthroponymica Scandinavica* 7: 121–131.
- Kruken, Kristoffer. 2010. Namnedagar og namnedagstradisjon. I *Almannakkens historie. En jubileumsbok 2011*, 148–153. Oslo: Gyldendal.
- Leibring, Katharina. 2021. Namngivning av småbarn i Sverige under 2000-talet. *New trends in Nordic Socio-onomastics*. URL:

- <https://www.nordicsocioonomastics.org/namngivning-av-smabarn-i-sverige-under-2000-talet/>. (Publisert 25.06.21, hentet 04.11.25.)
- Leibring, Katharina. 2023. *Olle, Maja and Noa – new names in the Swedish almanac, and the history behind the name-day calendar. Beiträge zur Namenforschung* 58(4): 437–458.
- NPL = Kruken, Kristoffer & Ola Stemshaug. 2013. *Norsk personnamnleksikon*. 3. utg. ved Kristoffer Kruken. Oslo: Samlaget.
- Ouren, Jørgen. 2007. *Den store norske navnebok*. Oslo: Kage.
- Saarelma-Paukkala, Minna. 2025. Kaikille suomalaisille yhteinen nimi-päiväkalenteri? [En felles navnedagskalender for alle finner?] *Virtitääjä* 129(2): 245–257. DOI: <https://doi.org/10.23982/vir.147281>.
- SSB. 2025. Statistikk om navn. <https://www.ssb.no/befolkning/navn/statistikk/navn>.
- Utne, Ivar. 2011. *Hva er et navn? Tradisjoner – Navnemoter – Valg av fornavn og etternavn*. Oslo: Pax.
- Utne, Ivar. 2016. Fornavnstrender i Norge fra midten av 1800-tallet til i dag, med vekt på muntlig form. I *Navn og navnebærer* (NORNA-rapporter 93), red. av Martin Sejer Danielsen, Birgit Eggert & Johnny G.G. Jakobsen, 287–318. Uppsala: NORNA.
- Wikstrøm, Solveig. 2009. Etternavn, tilknytning og identitet i det post-tradisjonelle samfunnet. *Namn og nemne* 26: 93–110.
- Yliopiston almanakka [Universitetets almanakk]. 2025. Helsinki: Ajasto.